

MĀCĪBU SATURA STRUKTŪRA, IZVEIDES UN ĪSTENOŠANAS PRINCIPI

Dace Namsone

Projekts Nr. 8.3.1.1/16/I/002 Kompetenču pieeja mācību saturā

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

LIELĀ IDEJA

1. Katram mākslas veidam ir unikāli izteiksmes līdzekļi.

VIZUĀLĀ MĀKSĻA			MŪZIKA			
3.klase	6.klase	9.klase	3.klase	6.klase	9.klase	6.klase
Atšķir vienkāršākos vizuālās izteiksmes līdzekļus: līnijas, laukumus, formas, krāsas. Gūst pieredzi, eksperimentēt ar vizuāliem izteiksmes līdzekļiem. C1, C4	Atšķir vairāku vizuālās mākslas veidu izteiksmes līdzekļus (līnija, laukums, apjoms, krāsa, gaismas, virsmas īpatnības) un kompozīcijas principus (līdzsvars, kontrasts, ritms, proporcijas, perspektīva). C1, C4	Raksturo dažādu mākslas veidu izteiksmes līdzekļus (arī kino, dizaina un arhitektūras), izvērtē to kombinācijas dažādiem mērķiem un nozīmēm. C1, C4	Atšķir un lieto apgūtās ritma vienības (ceturtdaļnots, astotdaļnots, pusnots, pusnots ar punktu, vesela note, ceturtdaļpauze, astotdaļpauze, ceturtdaļnots ar punktu) daudzveidīgos vingrinājumos 2/4, 3/4 un 4/4 taktsmērā. C1, C4	Atšķir, grupē un lieto apgūtās ritma vienības un sešpadsmitdaļnots, sešpadsmitdaļnots ar punktu (šim-ri) daudzveidīgos vingrinājumos, jau apgūtajos un 3/8, 6/8 taktsmērā. C1, C4	Kombinē, grupē un lieto apgūtās ritma vienības un trioles un sinkopes dažādos taktsmēros, daudzveidīgos vingrinājumos. C1, C4	Atšķir, vērtē un pārnūnā vecumposmā literārā darba teksta uzbūves leksiskās īpatnības u.c. izteiksmes. Pamato savu viedokli par literāru darbu ar citiem mākslas darbiem, tā māksliniecisko vērtību. C1, C3, C4
Saskata vizuālās zīmes un simbolus reālajā un digitālajā vidē, radošā darbā lieto vizuālās zīmes un simbolus un tiem atbilstošus vizuālās izteiksmes līdzekļus. C1, C2, C4	Radošā darbā kombinē, savieno, pārveido un mērķtiecīgi izmanto vizuālās izteiksmes līdzekļus un kompozīciju (gan materiāli, gan digitāli). C1, C2, C4	Radošā darbā lieto vizuālās zīmes un simbolus, kombinē, pārveido un mērķtiecīgi izmanto vizuālās izteiksmes līdzekļus un kompozīciju atbilstoši mākslas veidam un idejai. C1, C2, C4	Lieto nošu nosaukumus zilbju (do, re, mi, fa, sol, la, si) un burtu sistēmā (C, D, E, F, G, A, H [B]). Do mažoru (la minoru – iesācēja līmenī) radošos uzdevumos muzicēšanas procesā. C1, C4	Lieto un atšķir zilbju, burtu nosaukumus, alterācijas zīmes: (diēz, bemols, bebars). Sol un Fa (Dur) mažorus (mi un re minora trīs veidi iesācēja līmenī -moll) radošos uzdevumos muzicēšanas procesā. C1, C4	Atšķir un brīvi lieto lieto zilbju nosaukumus, burtu apzīmējumus, Re un Si bemol mažorus (Dur) daudzveidīgā muzicēšanas procesā. C1, C4	Pazīst, izvēlas un lieto daļu izteiksmes, kuri nepieciešami literāra darba raksturošanai un vērtē, ar kuriem izteiksmes literārs darbs var tikt radīts un no citiem mākslas veidiem. C1, C4
			Lieto un ar piemēriem demonstrē, izskaidro jēdzienus 'vijoles atlēga', 'finijkopa', 'tonis'/'pustonis', 'kvintakords' 53. C1	Apzināti un atbilstoši lieto vienkāršos uzdevumos intervālus 1, 8 (priecīgā terca) - 13 un (bēdīgā terca) - m3, t4, t5 kā mūzikas valodas elementus; mažora un minora kvintakordus 53. C1	Lieto vienkāršos uzdevumos intervālus 6, 7, skaidro kvintās apla principu; tonikas, subdominantes un dominantes 53 funkcijas; septakordu (7). C1	Saldzina dažādu literatūras veidu (pasaka, stāsts un romāns) pazīmes posmam atbilstošos literāros darbos, atpazīst fantāzijas, ceļojumu un piln literatūrai raksturīgos izteiksmes līdzekļus. C1, C4
			Saviem vārdiem skaidro un lieto mūzikas izteiksmes līdzekļus (melodija, dinamika, temps, skaņkārtība, tembrs) un mūzikas formas elementus (frāze, motīvs, teikums, periods). C1	Mērķtiecīgi lieto mūzikas izteiksmes līdzekļus (melodija, dinamika, temps, skaņkārtība, tembrs, reģistrs, skaņveides paņēmieni) un mūzikas formas (perīods, AB, ABA, rondo). C1, C4	Atpazīst un mērķtiecīgi lieto mūzikas izteiksmes līdzekļus un mūzikas formas radošā muzicēšanas procesā. C1, C4	Rada tekstu ar tēlainās izteiksmes (pārmēstā nozīme, salīdzinājums, p ja, deminutīvs, epitets, metafora, s Vērtē, kāpēc tos tekstā lieto, un ar salīdzina, pamato to ietekmi uz vērtību. C4

LIELĀ IDEJA

2. Ideju, emociju un viedokļa izpausme pieprasa drosmi, pacietību, gatavību uzņemties riskus un vēlmi izmēģināt dažādas pieejas.

VIZUĀLĀ MĀKSĻA			MŪZIKA			
3.klase	6.klase	9.klase	3.klase	6.klase	9.klase	6.klase
Rada idejas dažādiem sev aktuāliem nolūkiem (rotaiņam, sīkai vēstījumam, dabas izpētei, eksperimentiem, fantāzijai) un īsteno tās daudzveidīgā mākslinieciskā darbībā. C1, C4	Rada idejas dažādiem sev aktuāliem nolūkiem. Izmanto daudzveidīgus radošās domāšanas paņēmienus (tiešā uztvere, asociāciju plūsmas, spontāna ekspresija, problēmas risināšana u.c.) ideju precizēšanā un daudzveidīgā mākslinieciskā darbībā. C1, C4	Ātrod un pamato radošu ideju sabiedrībā (valstī, pasaulē) un sev aktuāliem mērķiem. Izmanto daudzveidīgus radošās domāšanas paņēmienus (tiešā uztvere, asociāciju plūsmas, spontāna ekspresija, problēmas risināšana u.c.) ideju precizēšanā. Lieto digitālos resursus atbilstoši savai idejai. C1, C2, C4	Kolektīvās muzicēšanas procesā dzied, spēlē instrumentus, iestudē skanošos žestus un skandēšanas partitūras. Piedalās muzikālajā rotāļā, pasākās. C1, C3, C4	Kolektīvās muzicēšanas procesā iestudē daudzveidīgas muzikālas partitūras. Patstāvīgi muzicē viens (solo), duetā, ansambļā, orķestrī. C1, C4	Kolektīvās muzicēšanas procesā solfedžē dažādas melodijas, skandē, iestudē partitūras. Patstāvīgi plāno un saņem sadarbībā izvirzītos muzicēšanas mērķus. C1, C3, C4	Interpretē literāro darbu vecumposmā atbilstīgā apjomā ar vairākiem vizuāliem izteiksmes līdzekļiem, atklājot jaunus iedzirdus darba interpretācijā. C1, C2, C4
Sarunājas, uzklausa, izsaka domu, sadarbībā veido radošus darbus un izdomā tiem atbilstošus nosaukumus. C1, C3, C4	Individuāli un sadarbībā veido ideju metus dažādiem nolūkiem, iedvesmojoties no dabas norisēm, mākslas darbiem, notikumiem sabiedrībā vai personiskajā dzīvē. Iekārto darba vidi, diskutē, apspriež idejas, dalās pieredzē, uzņemas atbildību, sadarbojas organizējot mākslas projektu. C1, C3, C4	Izvēlas radošam darbam nepieciešamo darbības modeli, patstāvīgi pieņem lēmumus. Organizē darba vidi, sadarbībā veido ilgtermiņa radošu projektu atbilstoši mērķim. Vizuālā tēla papildināšanai izmanto video, digitālās tehnoloģijas un skaņu. C1, C2, C3, C4	Dzied vienbalsīgas dziesmas unisonā vai kanonā. Veido vienkāršu pavadījumu ar skanošajiem žestiem vai instrumentiem. C1, C3, C4	Dzied vienbalsīgas melodijas unisonā/kanonā, lasa no lapas vienkāršas melodijas, veidojot instrumentālu pavadījumu. C1, C3, C4	Dzied pazīstamas melodijas vienbalsīgi un vairākbalsīgi, lasa no lapas vienkāršas melodijas, veidojot instrumentālu, elektronisku u.c. pavadījumu. C1, C2, C3, C4.	
Stāsta par savu radošo darbību, izsaka subjektīvu vērtējumu par savu pieredzi, atklājumiem, radīšanas prieku, gandarījumu un savu ieguldījumu kopējā darbā. C1, C3, C4	Analizē savu radošās darbības pieredzi, uzdrīkstēšanos, iniciatīvu, izveles, ieguldījumu, motivāciju, gandarījumu. C1, C4	Ievēro ētiskus principus, demonstrējoši rezultātu, analizējot radošo procesu, radīšanas prieku pieredzi un izvērtējot savu ieguldījumu grupas darbībā. C1, C3, C4	Radošā vidē, izmantojot muzikālās ritmiskās kustības, atveido kustīgus mūzikas tēlus konkrētos uzdevumos un improvizācijā. C1, C3, C4	Radošā vidē, muzicēšanas procesā improvizē, dziedot vai spēlējot mūzikas instrumentu, ievērojot konkrētu mūzikas formu un struktūru. C1, C3, C4	Radošā vidē, muzicēšanas procesā improvizē, ievērojot brīvu vai noteiktu mūzikas formu, izmantojot dažādas mūzikas stilius. C1, C3, C4	

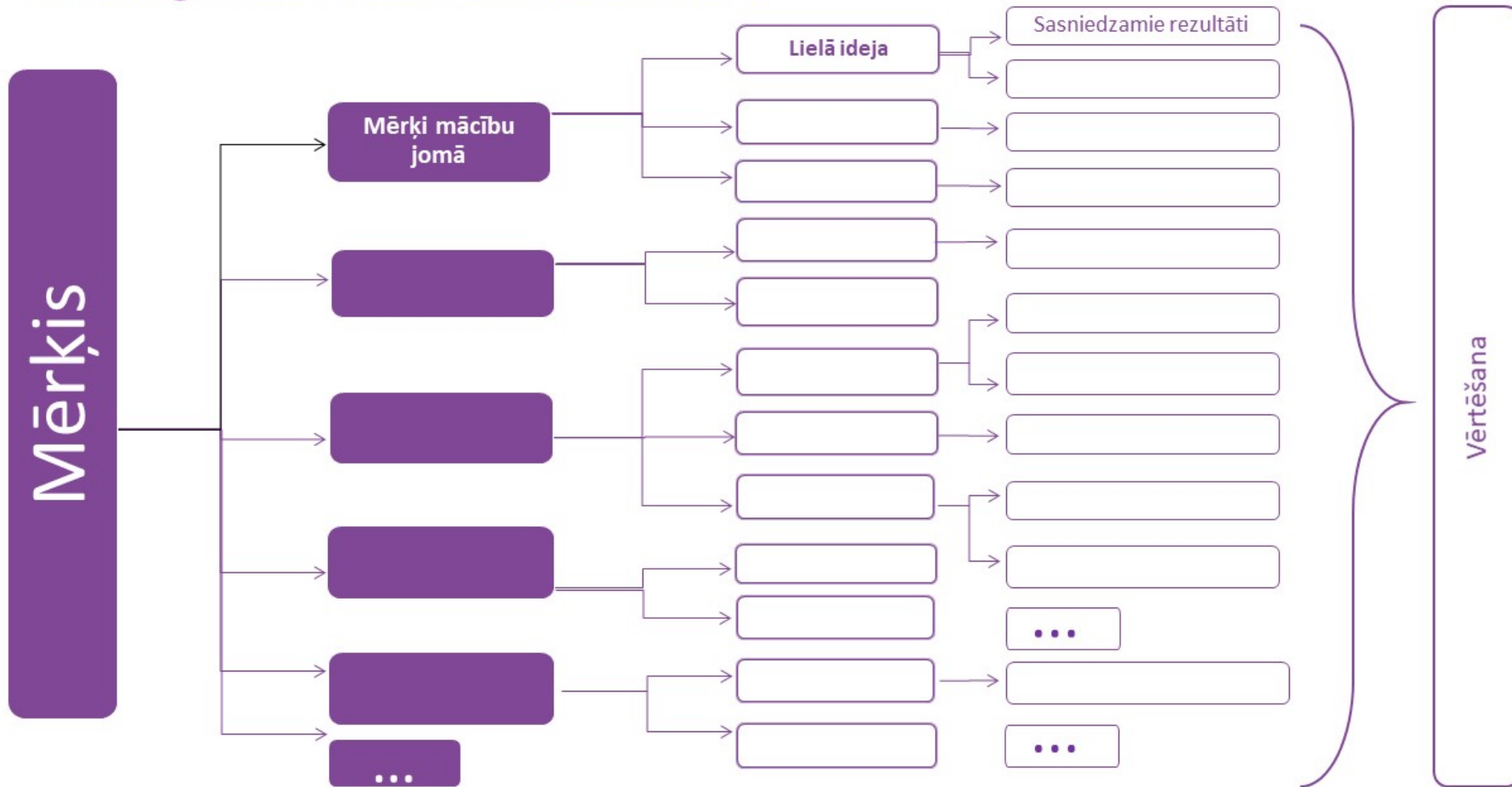
PĒCTECĪBA UN SISTĒMISKUMS

Mācību saturs skolēnam tiek veidots **pēctecīgi un saskaņoti no pirmskolas līdz vidusskolai, atbilstoši konkrētajam izglītības posmam (p1-p2-3-6-9-12) izvirzītajiem mērķiem un vienotām *lielajām idejām*.**

Piemēram, mācību saturs Latvijas un pasaules vēsturē 7.-9.klašu posmā balstās sociālās un pilsoniskās jomas saturā iepriekšējos izglītības posmos.

Apjoms – 6 posmi x 7 jomas (vidēji katrā 3 moduļi); kopā vairāk nekā 100 MPS moduļu vienību un 3 x lielāks skaits MPP vienību.

Pamatzglītības mācību satura struktūra

MĒRĶI MĀCĪBU JOMĀS (piemēri)

- **Sociālā un pilsoniskā pratība** – domā un rīkojas kā atbildīgs sabiedrības pilsonis ar izkoptu nacionālo, vēsturisko un pilsonisko apziņu un izpratni par sabiedriskajiem procesiem; ir aktīvs darītājs, kurš apzinās savu rīcību un tās sekas; ir izveidojušies noturīgi sociālie ieradumi saziņā un saskarsmē ar līdzcilvēkiem, lai kopīgi risinātu daudzpakāpju problēmas, kas saistītas ar vietējās sabiedrības nākotni un ilgtspējīgu attīstību.
- **Kultūras izpratne un pašizpaušme mākslā** – praktiski darbojas, iztēlojas un gūst prieku radošajā procesā; atklāj un pilnveido savus radošos talantus, zināšanas, prasmes un tehnikas dažādos mākslas veidos; vērtē un interpretē daudzveidīgus radošās izpaušmes veidus; piedzīvo klātienē kultūras notikumus, gūstot emocionālo un estētisko pieredzi un attīstot personiskās kultūras vajadzības.
- **Valodu pratība ...**

MĒRĶU PAKĀPENISKA ŠĶELŠANA

Mācību jomas mērķis

Lielā ideja

Sasniedzamais rezultāts beidzot
6. klasi literatūrā

Sasniedzamais rezultāts
programmā

Sasniedzamais rezultāts
stundā

Praktiski darbojas, iztēlojas un gūst prieku radošajā procesā; atklāj un pilnveido savus radošos talantus, zināšanas, prasmes un tehnikas dažādos mākslas veidos; vērtē un interpretē daudzveidīgus radošās izpausmes veidus; piedzīvo klātienē kultūras notikumus, gūstot emocionālo un estētisko pieredzi un attīstot personiskās kultūras vajadzības.

Ideju, emociju un viedokļa izpausme pieprasa drosmi, pacietību, gatavību uzņemt riskus un vēlmi izmēģināt dažādas pieejas.

Interpretē literāro darbu vecumposmam atbilstīgā apjomā ar vairākiem vizuālās mākslas, mūzikas, teātra un audiovizuālo mākslu izteiksmes līdzekļiem, atklājot jaunas iespējas literārā darba interpretācijā.

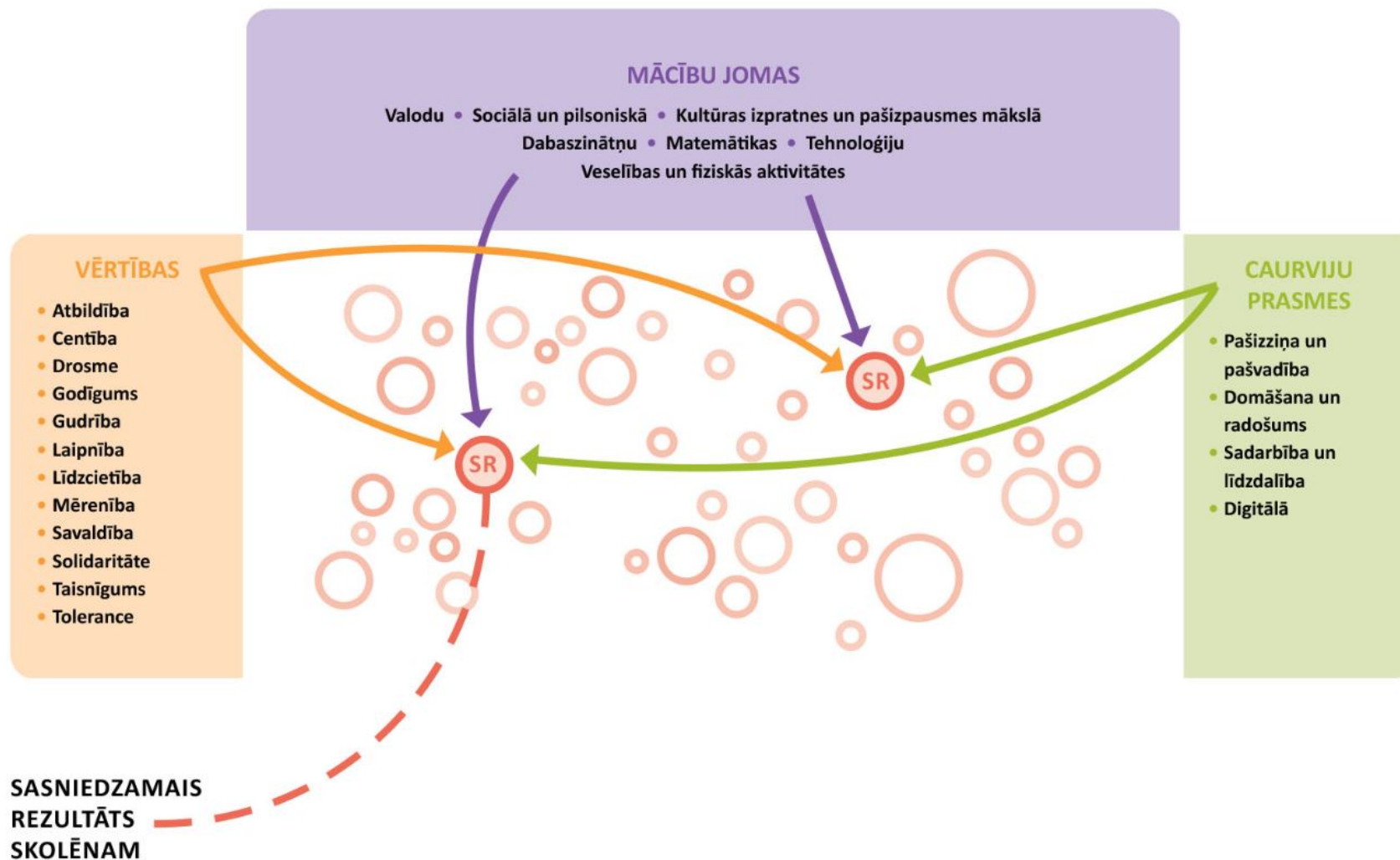

Tēma LAIKS (5. klase) – vecumposmam atbilstīgā apjomā interpretē literāros darbus (stāstu vai dzejoli) par skolu senāk un mūsdienās, izmantojot vizuālās mākslas izteiksmes līdzekļus.

Pārī, savstarpēji vienojoties, veido Bikibuka formāta grāmatiņas realizēšanas plānu pa soļiem.

MĀCĪBU SATURA ORGANIZĀCIJA

PIEMĒRI: LIELĀS IDEJAS UN SASNIEDZAMIE REZULTĀTI

- Laiks (Sabiedrība mainās laikā)
- ***SR - Intervē dažādus cilvēkus (piemēram, savus radniekus), lai ievāktu datus par svarīgākajiem notikumiem viņu dzīvē un sasaistītu tos ar vēstures notikumiem Latvijā un pasaulē. Salīdzina un analizē iegūto informāciju, lai secinātu, ka katra indivīda piedzīvotie notikumi pagātnē ir saistīti ar notikumiem valstī un pasaulē. Savas iegūtās atziņas salīdzina ar dažādos medijos iegūtajiem viedokļiem, lai atklātu kopīgo un atšķirīgo.***

- **Tekstpratība** (Teksta radīšana ir jēgpilns process, kura laikā autors izmanto savu un citu, rada jaunu informāciju, plāno, veido un pilnveido tekstu)

SR - Mērķtiecīgi izmanto sev noderīgas stratēģijas teksta uzlabošanai, darbojoties individuāli un pāri (daudzveidīgu jautājumu formulēšanu, diskusijas, nepieciešamo avotu un resursu izmantojumu, laika plānojumu u.c.)

MĀCĪBU SATURA ORGANIZĀCIJA

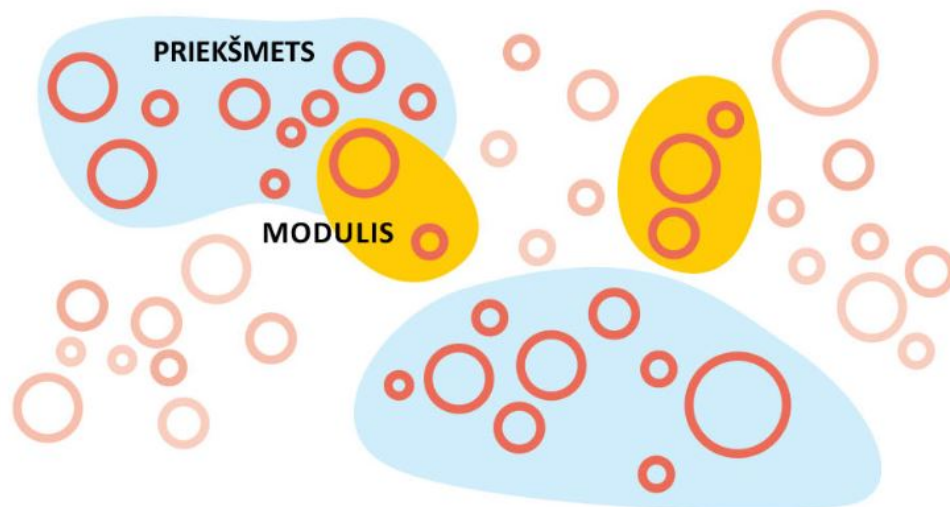
MĀCĪBU JOMAS

(mācību priekšmetu moduļi)

Valodu • Sociālā un pilsoniskā • Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā
Dabaszinātņu • Matemātikas • Tehnoloģiju
Veselības un fiziskās aktivitātes

VĒRTĪBAS

- Atbildība
- Centība
- Drosme
- Godīgums
- Gudrība
- Laipnība
- Līdzcietība
- Mērenība
- Savaldība
- Solidaritāte
- Taisnīgums
- Tolerance

CAURVIJU PRASMES

- Pašizziņa un pašvadība
- Domāšana un radošums
- Sadarbība un līdzdalība
- Digitālā

STARPPRIEKŠMETU MODUĻI

Drošība • Veselība
Kultūras izpratne
Tekstpratība u.c.

MĀCĪBU PRIEKŠMETU MODUĻU PIEMĒRI JOMĀS

Matemātika	Sociālā un pilsoniskā	Dabaszinātņu	Kultūras izpratne un pašizpaušme mākslā
Algebra Ģeometrija Statistika ...	Politika Tiesības Veselība Ekonomika Finanses ... Ētika Psiholoģija Vēsture ...	Fizika Optika ... Ķīmija Bioloģija Ģenētika ... Ģeogrāfija ...	Vizuālā māksla Mūzika Literatūra Drāma (izpildītājmāksla) ...

STARPPRIEKŠMETU MODULIS

VIZUĀLĀ MĀKSLA

Skolēns pēta dažādu kultūru rakstu zīmju stilus un uzbūvi: ķeltu un islāma ornamentus, viduslaiku tekstus, hieroglifus, baroka kaligrāfijas paraugus.

SOCIĀLĀS ZINĪBAS

Skolēni analizē starpkultūru konfliktus, to iemeslus un risinājumus.

KĀ VEIDOJAS KULTŪRAS IZPRATNE SKOLĒNAM

13 GADU
VECUMĀ

ANĢĻU VALODA

Skolēns mācās runāt angļiski publiskā vidē, stāstot par neparastām profesijām vai skolām citās valstīs.

ĢEOGRĀFIJA

Skolēns apgūst, kā valsts ģeogrāfiskā atrašanās vieta ietekmē tās sabiedrisko un kultūras dzīvi.

PIEAUG SKOLAS ATBILDĪBA UN PATSTĀVĪBA

IESPĒJA SKOLĀ dažādi kombinēt moduļus –
PLĀNOT mācību saturu skolas līmenī atbilstoši
konkrēto skolēnu vajadzībām un reālajām
iespējām.

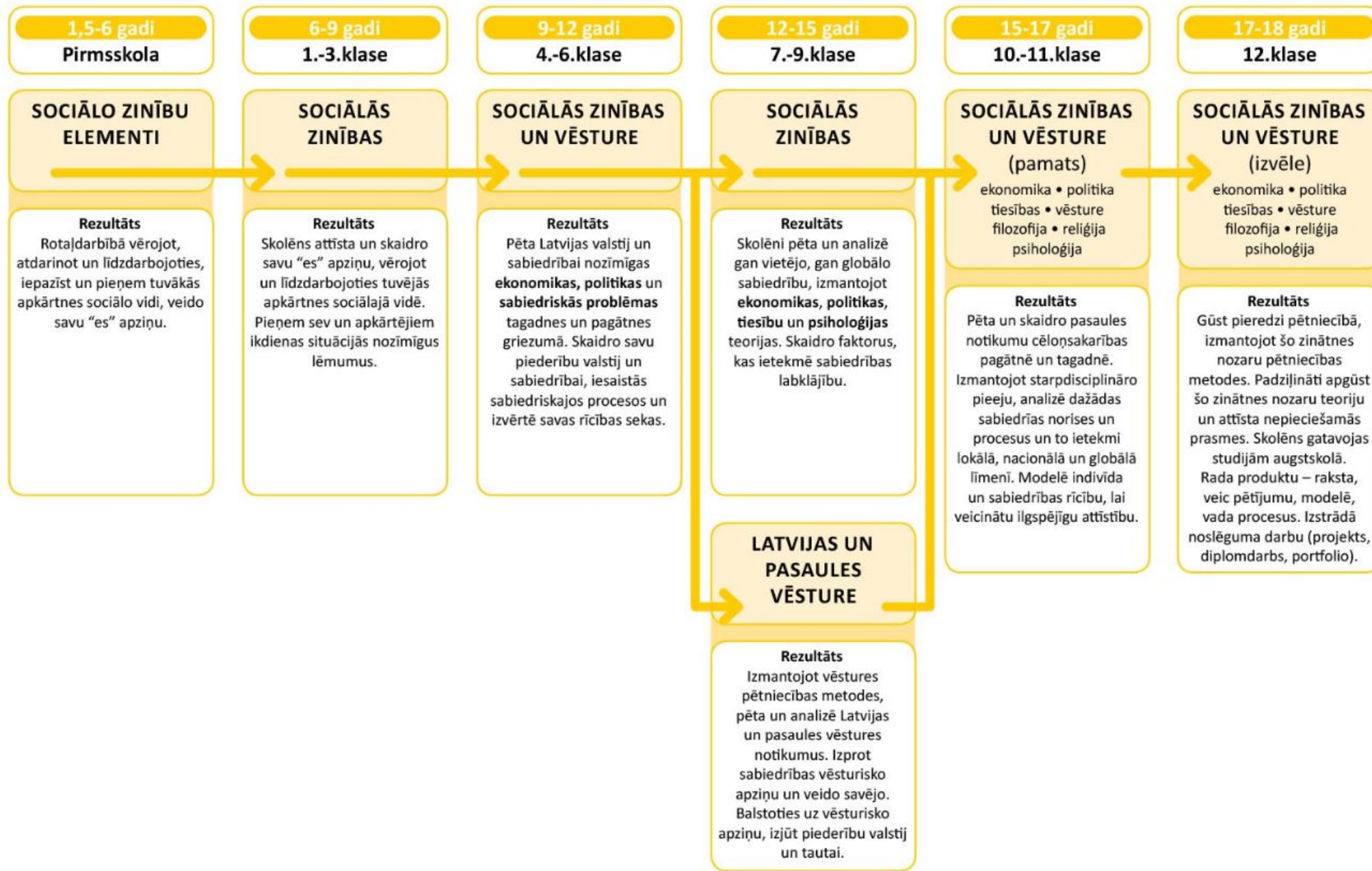

REZULTĀTA MĒRĀMĪBA

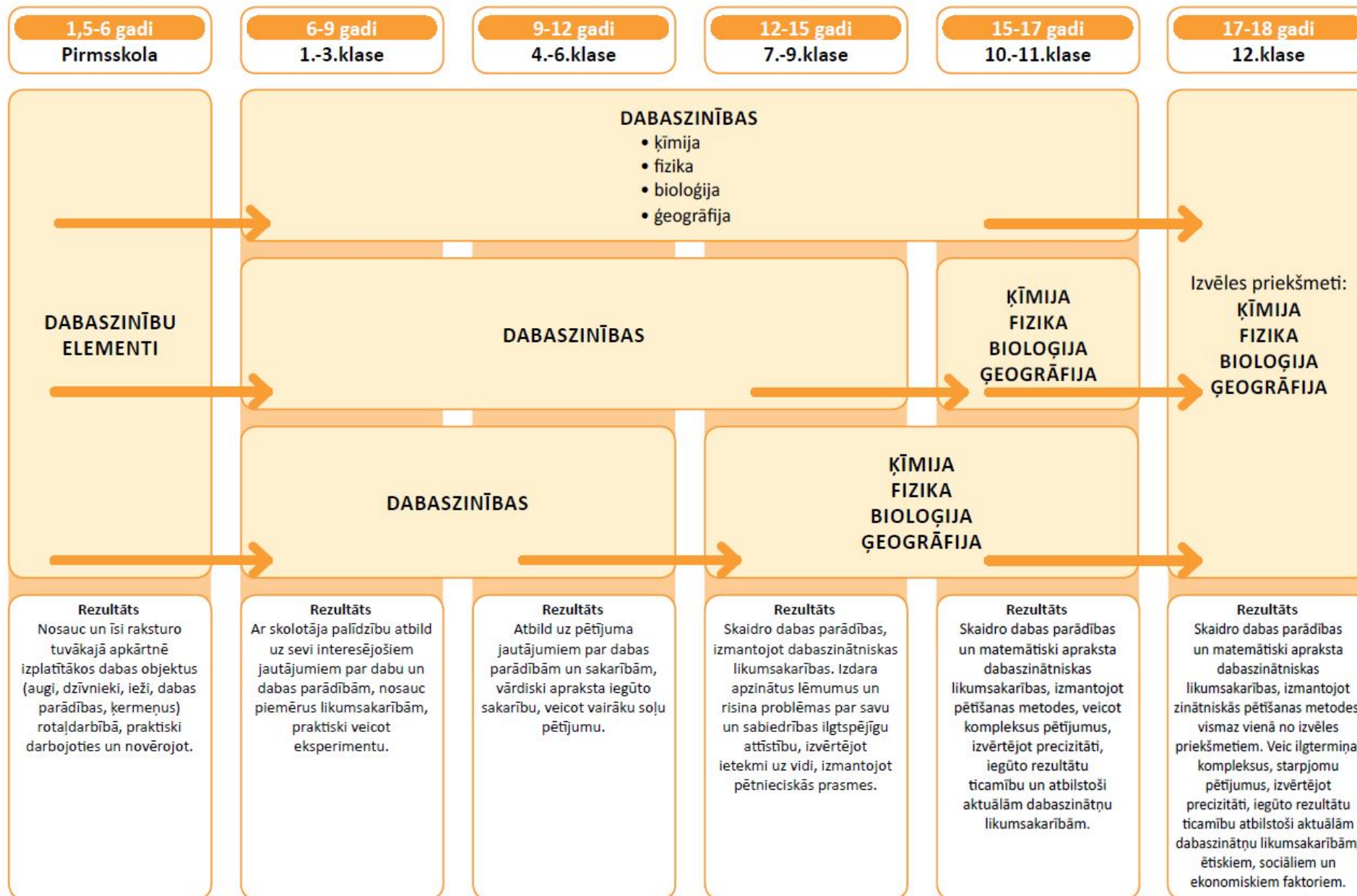
- Katrs skolēnam sasniedzamais *rezultāts ir izmērāms* mācību *procesa laikā* vai/un tā *noslēgumā*.
- Pret katru SR tiek veidoti uzdevumi, kas parāda piemēru, kā konkrētais sasniedzamais rezultāts var tikt izmērīts.

MĀCĪBU SATURA ATTĪSTĪBA SOCIĀLAJĀ UN PILSONISKAJĀ JOMĀ

MĀCĪBU SATURA ATTĪSTĪBA DABASZINĀTŅU JOMĀ

Izglītības un zinātnes
ministrija

Projekts Nr. 8.3.1.1/16/I/002 Kompetenču pieeja mācību saturā

Valsts izglītības satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

SKOLA
2030

PALDIES!

www.skola2030.lv
facebook.com/skola2030
www.draugiem.lv/skola2030
[#skola2030](https://twitter.com/skola2030)

Projekts Nr. 8.3.1.1/16/I/002 Kompetenču pieeja mācību saturā

Valsts izglītības satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

SKOLA
2030